

COMPRA, LEE, DIFON

La Veritat nº 113

(octubre de 2023)

“Es prepara el X Congrés Mundial Obert de la IV Internacional”

El 25 d'abril de 1974, la revolució portuguesa va derrocar la dictadura

En el 50è aniversari de la revolució portuguesa de 1974, donem la paraula a Carmelinda Pereira i Aires Rodrigues, militants de la Secció Portuguesa de la IV Internacional, membres de l'Assemblea Constituent de Portugal (1975-1976)

El 25 d'abril de 1974 va marcar la caiguda de la dictadura de Salazar. Qui van ser els impulsors d'aquesta revolució?

Aires Rodrigues (A.R.) - Els últims anys de la dictadura de Salazar van estar marcats per una guerra colonial amb profundes conseqüències per a la societat portuguesa.

Una guerra colonial que, al llarg de tretze anys, va anar matant i llestant milers i milers de joves, a banda i banda de la barricada. Aquest clima d'angoixa i desesperació, que va afectar els joves cridats a la guerra, es va estendre també a les seves parelles, mares i pares, creant un veritable clima de dolor i inseguretats en les famílies. Els quadres de caps, tinentes i capitans de l'exèrcit regular encarregats de dur a terme la guerra colonial es van veure particularment afectats per aquesta revolta. Obligats a fer campanya després de la guerra en llocs de guerra, observant i sovint participant en atacs bàrbars, aquests oficials es van adonar que no tenien cap altra manera de salvar el seu futur que enfrontar-se a la dictadura amb un cop militar. Alhora, es va sentir una revolta latent al país, expressada en lluites i vagues estudiantils, tot i estar prohibides pel règim, com el març de 1974 en el sector del vidre a Marinha Grande.

Això és només una petita part del brou

del qual es nodreix el cop militar desat el 25 d'abril, obrint les portes a l'entrada de les masses en l'escena política, des del primer dia, a través de la confraternització amb els soldats. Immediatament, l'assalt per part d'un grup de joves, amb personal militar, a la seu de la Policia Política, forçant el seu desarmament, davant la gent concentrada a Largo do Carmo. L'obertura de les presons i l'alliberament dels presos polítics va ser la continuació del desmantellament de les institucions de l'antic règim, així com la reorganització dels Ajuntaments i la seva substitució per Comissions Provisionals, de la confiança de les poblacions.

Així mateix, la reorganització de les Administracions de les principals empreses, totes elles també compromeses amb la dictadura, i l'elecció de Comitès Obrers (CT), assegurant el funcionament d'aquestes empreses a través del control de gestió.

A la zona central del país, com a titular del PS, defenso el principi de democràcia participativa de tots els treballadors, a través de les CT, i també ajudeu a elaborar, amb alguns treballadors de les empreses, projectes d'estatuts de les CT, que després van ser aprovats en assemblees generals. Aquest va ser el cas, entre d'altres, de les empreses de vidre i motlles a Marinha Grande, i de la pasta de paper a prop de Figueira da Foz.

Un any després, van ser elegits diputats a l'Assemblea Constituent. En aquell moment, eren membres del Partit Socialista. Com va ser aquesta Assemblea, com va ser?

A.R. - L'Assemblea Constituent va ser elegida un any després, el 25 d'abril de 1975, enmig d'un moviment social en el qual les masses van prendre a les seves mans el desmantellament de les estructures de l'antic règim, en els diferents sectors, des de les administracions de les grans empreses fins als Ajuntaments, Col·legis i Hospitals, buscant substituir-les per Comissions elegides pels treballadors, revocables en qualsevol moment. Com a diputats del PS a l'Assemblea Constituent, inserits i donant suport a aquest moviment de masses per la transformació de la societat, tenint en compte les demandes expressades pels treballadors i les poblacions d'aquests diferents sectors, lluitem per inscriure a la Constitució drets universals i conquestes socials com, entre d'altres, el dret a la Salut, l'Educació i la Seguretat Social.

De la mateixa manera que ajudem a inscriure en un article de la Constitució els drets dels CT, és a dir, al control de la gestió, al mètode d'elecció i a la mateixa protecció jurídica per als delegats sindicals.

Tanmateix, aquesta Assemblea Constituent no és comparable a la Comuna de París, perquè no hi va haver presa del poder, com a França pel proletariat parisenc, durant 90 dies.

Tot i que els CT, els Comitès de Soldats i més tard els Comitès de Residents a la perifèria de les grans ciutats, els Comitès d'Usuaris de la Salut i els Comitès de Gestió Escolar van constituir els embrions de veritables òrgans de control obrer, va ser la política de divisió de les direccions del

Campanya d'extensió i subscripcions a aquesta Carta Setmanal

Si no la reps, et convidem a que la rebis cada setmana. Si la reps, et proposem que subscribis a altres companyes i companys als quals pugui interessar.

L'elaboració i enviament d'aquesta Carta comporta algunes despeses. El POSI, que l'edita, no té ni vol subvencions, tota la seva activitat i les seves publicacions són finançades exclusivament per treballadores i treballadors, que volen recolzar, en aquest cas, la publicació de la Carta Setmanal. Demanem un suport de 5 EUROS a l'any, o més si us sembla.

Per rebre-la, envia un correu electrònic a: inforposi@gmail.com o entra a la nostra Web: <http://www.posicuarta.org>

Nostre compte corrent en La Caixa és: 2100 2812 51 0200071314. Indicant: Recolzo Carta Setmanal

POSI

Partido Obrero Socialista Internacionalista
Sección en España de la IV Internacional

Carrer Desengaño, 12 (1º 3A). 28004 - Madrid
Teléfono: 91 522 23 56 - Fax: 91 521 72 01
<http://www.posicuarta.org>
Busca'ns en Twitter: @posicuarta

PC i del PS el que va impedir avançar en aquesta direcció.

¿Corresponia la Constitució aprovada el 1976 a les aspiracions revolucionàries dels obrers portuguesos?

Carmelinda Pereira (C.P.) - Sí i no.

Sí, corresponia en gran mesura, perquè reflectia -tot i que tal vegada de manera borrosa- les conquestes que s'estaven construint, a través de l'acció d'homes, dones i joves de tots els sectors de la vida econòmica, social, política i cultural, en el seu moviment pràctic.

Un moviment basat en les assemblees generals i en les decisions que se'n derivin, que seran dutes a terme per les comissions de delegats encarregades d'això.

Entre els diputats constituents hi havia un nombre important de militants obrers, que havien sortit de la lluita concreta i no podien deixar d'escriure o defensar el que hi feien els seus camarades.

Parlo de la meua experiència com a diputat pel PS, vinculat als nuclis de treballadors socialistes en fàbriques, banca, escoles o sanitat.

Discutim lliurement l'esborrany de diversos dels articles del CRP, que després va passar als projectes del PS per ser comparats amb els dels altres partits, i finalment va ser aprovat amb el suport dels altres de l'esquerra.

És així com, per exemple, diputats pertanyents a comitès obrers de grans empreses de l'època, a saber, les Drassanes de Lisboa i Efacec a Oporto, van aprovar -en el grup parlamentari del PS i després adoptat en el plenari de tots els diputats constituents- que les empreses nacionalitzades (75% de l'economia) eren "conquestes irreversibles de les classes treballadores".

Aquests continguts mostren l'abast de les aspiracions que emanaven del moviment revolucionari de les classes treballadores. Com l'article 7 de la Constitució, que diu: "Portugal es regirà en les relacions internacionals pels principis d'independència nacional, respecte dels drets dels pobles, igualtat entre els Estats, solució pacífica dels conflictes internacionals, no ingerència en els assumptes in-

terns d'altres Estats i cooperació amb tots els altres pobles per a l'emancipació i el progrés de la humanitat".

Del que he dit, podem dir que la Constitució corresponia a les aspiracions de les classes treballadores, expressades en el seu propi prefaci, quan afirmava que l'objectiu a Portugal és la construcció d'una societat socialista.

Tanmateix, tot i que el text constitucional expressa un programa concret de mesures socialistes, la seva arquitectura és contradictòria amb els objectius establerts en ell.

És contradictori perquè afirma que la implementació de la "democràcia socialista" es garantirà a través de diputats elegits pels partits polítics, en el marc d'una democràcia representativa. I aquests diputats no se subordinen al poble que els va triar, ni col·lectivament, ni molt menys individualment. Per contra, se subordinen a la direcció dels seus respectius partits.

Van ser aquests diputats -que constitueixen majories de qualitat (més que absolutes)- els que van aprovar les set revisions del PCR, per permetre que Portugal fos completament refet de les decisions preses pels organismes internacionals.

El 1977 van ser expulsats del Partit Socialista. Quines van ser les raons d'aquesta expulsió?

C.P. - La nostra expulsió del PS (els dos diputats de l'Assemblea de la República) va tenir com a pretext el nostre vot en contra del projecte de Pressupost de l'Estat per al 1978, el contingut del qual corresponia als objectius dictats per l'FMI i es va traduir en una brutal ofensiva contra els treballadors.

Però aquest pretext va servir per aconseguir un objectiu de la direcció del PS en aquell moment històric. Es tractava de posar en pràctica l'inici de les privatitzacions, en particular dels bancs, i de posar fi a l'ocupació de terres pertanyents als terratinents, d'acord amb l'exigència de l'FMI, com a condició perquè Portugal fos acceptat a la CEE.

Aquests objectius implicaven el trencament del moviment obrer, que ja s'havia

iniciat amb el cop d'Estat del 25 de novembre de 1975, que va imposar la normalització a les casernes, traduïda a la fi dels comitès de soldats.

Trencar la força dels treballadors significava dividir-los com a classe. El primer pas va consistir a expulsar els principals militants que dirigien les estructures sindicals al PS. Només així va ser possible dividir el moviment obrer amb la formació de la segona central sindical, la UGT.

Què ens ensenyen aquests esdeveniments per a les lluites d'avui?

C.P. - Sabem que la història no es repeteix, però del que vivim en la revolució que va començar a Portugal i que mai va ser aixafada, tot i que sistemàticament colpejada, podem treure algunes lliçons.

Entre ells, es pot esmentar com: els treballadors portuguesos, en el seu avanç cap endavant, mancaven d'una direcció revolucionària, formada per militants que emanessin de la seva lluita, constituint un destacament que els ajudés a concretar la connexió entre tots (a nivell local i nacional), així com a buscar la connexió amb els militants dels altres països d'Europa, en particular de l'Estat espanyol.

Aquesta mancança, sentida sobretot quan la revolució va sorgir i després va començar a caure, malgrat les lluites molt fortes en tots els temps, és ara cada vegada més evident, en una situació en què els treballadors i els militants es pregunten sorpresos: "Com és possible que en aquesta Assemblea de la República -on hi havia majoria absoluta del PS- hi hagi ara una majoria de diputats de dreta, dels quals el 18,9% són d'extrema dreta?"

Molts busquen un nou camí, en connexió amb la lluita contra la guerra, i són conscients que una solució positiva per als treballadors està lligada al que està succeint als altres països d'Europa i de la resta del món.

Els militants de la Quarta Internacional busquen construir acords pràctics amb una part d'aquests militants, per defensar els drets socials i la fi de la guerra.

Els nostres compromisos... S'ha celebrat... **la Trobada Estatal del CATP**

www.posicuarta.org